

Facts om fodring af belgier heste

Når hestens behov for energi og protein skal vurderes, skal forskellige ydre og indre faktorer i betragtning

-Hvor meget skal hesten arbejde
-Hvor hårdt er arbejdet
-Er hesten udvokset
-Er den i fol
-Har den føl
-Er det en hingst der bedækker.

Står hesten meget koldt eller går den evt. ude om vinteren vil behovet øges. Har hesten, som det oftest er tilfælde for de svære heste, et pænt fedtlag under huden, virker dette dog isolerende, og desuden sætter de svære heste som regel også en god kraftig pels.

Da den kraftige pels isolerende fedtlag sættes i efterårsmånederne, er det af betydning at sikre tilstrækkelig fodring netop i denne periode.

Vedligeholdelsesfoder til udvoksede heste.

Den mængde energi/protein, der skal bruges til vedligeholdelse, er den mængde, der skal til for at vedligeholde vægten og erstatte mistet energi ved normalt aktivitet, når den ikke arbejder, er i fol/malker. Behovet af afhænger af hestens vægt.

For belgierheste kan nedenstående vægt regnes som normale gennemsnitsvægt

Føl

Ca. 4 mdr.	250 kg +/- 25 kg
Ca. 6 mdr.	315 kg +/- 25 kg
Ca. 8 mdr.	400 kg +/- 25kg
Ca. 1 år	500 kg +/- 25 kg
Ca. 2 år	675 kg +/- 50 kg
Ca. 3 år	800 kg +/- 75 kg.

Hestens vægt kan beregnes ud fra dens brystomfang

$$\text{Brystomfang} \times 6,25 - 625 = \text{legemsvægt.}$$

Hestens energibehov angives so FE/døgn og proteinbehovet angives som fordøjeligt råprotein pr FE.

Vægt kg	Brystomfang cm	FE pr døgn	G ford. råprotein
700	212	5,7	450
750	220	6,0	475
800	228	6,3	500
850	236	6,6	525
900	244	6,9	550

Behovet til hingste i bedækningssæson

Hingste har det samme behov til vedligeholdelse som hopper sat i forhold til deres vægt og arbejdsomængden. Til jævnlige benyttede hingste kan der gives et tilskud på op til 2 FE med 90 g fordøjeligt råprotein pr FE.

Behov til arbejde.

Arbejdsfodret skal tillægs vedligeholdelsesfodret.

Arbejdsart	FE pr time	G ford. råprotein pr FE
Jævn kraftigt træk for landbrugsredskab	0,75	70-90
Let arbejde, skidt og trav	0,25	70-90
Jævnt arbejde, skidt og trav	0,50	70-90
Anstrengende arbejde, skridt, trav og galop	1,0	70-90

Behov til drægtigere hopper

Den drægtigere hoppe kan påregnes lige før folingen at have forøget sin vægt med ca. 10 % på grund af foster, fostervand, moderkager. Det er dog først de sidste måneder af drægtigheden, at hoppen har et øget behov for energi og protein.

Drægtigheds måned	Ekstra FE pr. døgn	G ford råprotein pr. FE
8-10	0,5-1	80-100
11	2	90-110

Behov til mælkeproduktion

Mælkeproduktion svarer til ca. 3% af hoppers vægt de første 3 måneder efter folingen og ca. 2% fra 4. til 6. måneder. Dette betyder at hopper af svære racer kan producere fra 15 – 25 L mælk i døgnet afhængigt af tidspunktet i diegivningsperioden og individuelle variationer. For hver 4 L ælk hoppen skal producere, skal der tilføres 1 FE og 150 g fordøjeligt råprotein udover vedligeholdelsesfodret.

Nederstående tal er gennemsnitstal for mælkeproduktion.

Tid efter foling	Liter mælk (800 kghoppe)	FE	G ford. råprotein pr FE
1 mdr.	Ca. 16	4	100-120
2 mdr.	Ca. 20	5	100-120
3 mdr.	Ca. 24	6	100-120
4 mdr.	Ca. 20	5	100-120
5 mdr.	Ca. 16	4	100-120

Da hopperne jo som regel går på græs i den tid de maler meget bør det ikke volde problemer at dække det ret store ekstra behov for energi og protein. Det kræver dog at der er rigeligt med græs af en god kvalitet, da det ellers vil gå ud over hullet hos hoppen og væksten hos føllet. En velvoksen belgierhoppe, som når føllet er ca. 3 mdr. gammelt måske maler ca. 24 liter i døgnet, skal de på græs af rimelig god kvalitet æde ca. 80-90 kg græs i døgnet for at få behovet dækket.

Græsset er hestenes naturlige føde og derfor også det mest velegnede foder. Det kan dog være stærkt varierende af kvalitet og mængde, hvorfor det kan være nødvendigt at supplere med kraftfoder i perioder. Skal der fodres på stald er det nødvendigt at tilføjer temmelig meget kraftfoder for at dække behovet.

Behovet til vækst.

Et belgier føl vokser utroligt stærkt, når mælken er rigelig og der er godt græs til rådighed. Det bør i så tilfælde normalt ikke være nødvendigt med tilskuds af kraftfoder før omkring fravæningstidspunktet ved ca. 5-6 måneder alderen. Føllet bør tilvænes foderet inden den egentlige fravæning. Der kan tilbydes føllet kraftfoder tidligere, men der er intet, der tyder på at det er en fordel med en endnu kraftigere vækst. Forsøg har vist, at en god sommergræsning kan kompensere for mindre kraftig vinterfodring. Det er vigtigt at energiindholdet dækkes i vinterfodringen uden at proteinindholdet bliver forhøjet. For at sikre energiindholdet i vinterfoderet, uden at give for meget korn/kraftfoder og dermed protein, kan man med fordel supplere med fedtstof i fodret, f.eks. raps, soja eller solsikkeolie 3dl. Af de nævnte olie svare til 1 FE.

Ved forsøg med belgier føl er henblik på opfodring til slagtning er der ved kraftig fodring i en 3 måneders periode opnået en daglig tilvækst på i gennemsnit 1500 g. en så kraftig tilvækst vil dog ikke være ønskelig ved opdræt af heste til levebrug.

En normal daglig tilvækst i alderen fra 0,5 – 1 år er dog 800-1200 g.

Alder slutvægt 800 kg	FE pr. døgn	G ford. råprotein pr FE
Fra 0,5-1 år	6-8	130
Fra 1-1,5 år	8-8,5	120
Fra 1,5-2 år	8,5-9	110
Fra 2-2,5	8,5	110
Fra 2,5-3 år	7,5-8	100

Ved kraftig fodring af føl og plage med proteinrigt foder stiger væksthastigheden, og herved kræves der nøje afstemt og optimalt indhold af mineraler og vitaminer. Opstår der mangel på et enkelt næringsstof, som skal bruges i den byggeproces, som væksten er, vil plagen få ”vokseværk”- hævede og ømme led. Det må derfor frarådes at forcere væksten ved overfodring med protein. En langsom udvikling på et velafbalanceret foder sikrer bedst mulig holdbarhed, og sikres det tillige, at føl og plage får rigelig motion, vil man have givet unghesten optimale udviklingsmuligheder.

Mineralbehov

Særligt for føl og plage i vækst og ungheste op til 3-4 år gælder det at ikke alene skal der være Ca (kalcium) og P (fosfor) i fodret i tilstrækkelige mængder, men også forholdet mellem Ca og P skal være korrekt, idet Ca: P= 1,5:1. Et forkert kalcium – fosfor forhold hos en plag i vækst er en af de hyppigst årsager til lidelser i lemmerne hos ungheste, som medfører uoprettelige skader. En god sommergræsning kan nok for energi og proteintilførsels vedkommende rette op på en evt. mangel, men skader opstået som følge af forkert kalcium – fosfor forhold, kan sommergræsningen ikke rette op på. Skaderne kan f.eks være hævede fodled, galler stejle koder og osteochondrose med ledæus.

	G Ca pr FE	G P pr FE	Ca/P forhold
Udvoksede heste	6	5	1,2:1
Højtdrægtige eller	8	6	1,3:1

mælkeproducerende hopper			
Føl og plage i vækst	9	6	1,5:1

Det specielt vinterfodringen af føllet den første vinter fra ½ til 1 år, der er vigtigt, hvid man vil sikr, at hesten får stærke led og lemmer og er holdbar i brug senere. Man bør derfor, også selvom man anvender mineraltilskud, så behovsmængderne er sikret beregne det samlede fodres indhold samt forholdet mellem kalium og fosfor i dette. I græsningssæsonen er der sjældent problemer, hvis græsset er godt, men også her kan der være forskelle, så et tilskud af afbalanceret mineralbalanceret fodermiddel.

Vitaminbehov

Vitaminer er nødvendige for hesten i små mængder. Indeholder i fodermidlerne er stærk varierende, og heste forsynes med visse af vitaminerne fra de bakterier der lever i dens tarm. Vitamintilskud er specielt påkrævet ved sygdom med unormal tarmfunktion, samt til unge dyr i vækst.

	Mængde pr FE	Mængde pr 100 kg hest pr døgn
A-vitamin	5000 ie	10000 ie
D-vitamin	500 ie	1000 ie
E-vitamin	25 mg	50 mg

For de fleste vitaminers vedkommende kan hesten tåle en ret stor overdosering, dog ikke med vitamin- D, hvor overdosering på 5-10 gange behovet gennem længere tid kan medfører forgiftning. Vitamin D dannes ved solens påvirkning i huden. Står hesten meget indendørs, bør man derfor give tilskud af D-vitamin.

Vitamin A findes i rigelig mængde i gulerødder og græs, smat i mindre mængder i ensileret græs og hø. Det tilrådes at give vitamin A so tilskud, hvis der ikke fodres med gulerødder eller græs.

Vitamin E har betydning for muskelopbygning og funktion. Vitamin E nedbrydes let under lagring af foder, og bør således tilføres som tilskud.